

NABÍDKA LEKCÍ

Pro 2. st. ZŠ a SŠ

MĚSTSKÁ KNIHOVNA BEROUN
Nejsme jen knihy

Nabízíme vám výukové lekce pro žáky **2. stupně ZŠ**, odpovídajících ročníků víceletých gymnázií a pro studenty **SŠ**.

Lekce mají charakter **workshopů**, nejedná se o přednášky. Účastníky vždy **aktivizujeme** a zapojujeme do průběhu pomocí **moderních metod**. Klademe důraz na samostatnou **práci s informacemi** a jejich kritické zhodnocení. Součástí je také čas určený pro **diskuzi** a **reflexi** daného tématu.

Lekce jsou zaměřené na rozvoj **mediální a informační gramotnosti**, která je průřezovým tématem **RVP**.

Rozvíjíme klíčové **kompetence účastníků** (především k učení, k řešení problémů; kompetence komunikativní a občanské).

PŘEHLED LEKCÍ

SEZNÁMENÍ S KNIHOVNOU

DIGITÁLNÍ DOBA A DUŠEVNÍ (NE)POHODA DĚTÍ

KYBERŠIKANA

FAKENEWS, DEZINFORMACE, HOAXY A KONSPIRAČNÍ TEORIE

PROČ A JAK TIKÁ TIKTOK

JAK NÁS KLAME YOUTUBE

ROLE MÉDIÍ V SOUČASNOSTI

JAK FUNGUJÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ

ŽIDÉ V BEROUNĚ (komentovaná vycházka).

STOPY DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY V BEROUNĚ (komentovaná vycházka - novinka!)

KOMENSKÉHO ORBIS PICTUS

FANTASY LITERATURA

JAPONSKÝ KOMIKS (MANGA).

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA V PŘÍBĚHU (novinka!).

KNIHOVNICKÝ KVÍZ - DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA (novinka!).

PRAKTICKÉ INFORMACE

TÉMA – můžeme se dohodnout na úpravě (rozšíření nebo zúžení tématu) podle vašich potřeb

DÉLKA – lekce trvají 45–120 minut, lze je po dohodě časově upravit

POČET DĚTÍ – pracujeme vždy s jednou školní skupinou (max. 32 dětí)

TERMÍN – podle dohody s lektorem dle jeho časových možností

MÍSTO KONÁNÍ – Městská knihovna Beroun (po dohodě ve škole)

CENA – lekce jsou zdarma

**VŽDY SE POKUSÍME VYJÍT VÁM VSTŘÍC TEMATICKY I ČASOVĚ
KONZULTUJTE SVÉ POŽADAVKY S PŘEDSTIHEM**

Kontakt – Mgr. Vlastimil Kerl, 775 582 233, vzdelavani@knihovnaberoun.cz

SEZNÁMENÍ S KNIHOVNOU

Program, který kromě základní orientace v knihovně přibližuje také programovou nabídku knihovny podle našeho motta „Nejsme jen knihy“.

Délka: 60 min.

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun

Klíčová slova: služby knihovny, katalog, vyhledávání, registrace, žánry, rešerše, meziknihovní výpůjční, mezinárodní desetinné třídění, služba, programy, audioknihy, e-knihy, deskové hry, PC, akce, kultura

Popis:

Cílem programu je kompletní představení nabídky Městské knihovny Beroun a obecné seznámení se základními knihovnickými službami. Program podněcuje účastníky k samostatnému zjišťování informací o nabídce MKB. Nejprve odstraníme tradiční mýty a představy o tom, co se (ne)dá v knihovně dělat. Následně děti samy zjišťují, jaké služby kromě tradičního půjčování knih by mohly využít a jaké akce by mohly navštívit. Seznámí se také s prostorovým uspořádáním jednotlivých oddělení a s rozdělením knih podle žánrů. Naučí se hledat a zjišťovat informace o knihách v elektronickém katalogu. Samy si pak zkusí najít zadanou publikaci v knihovním systému a na regálu. Seznámí se také se základními pojmy z knihovnického světa, které jim v budoucnu usnadní orientaci v knihovnách.

DIGITÁLNÍ DOBA A DUŠEVNÍ (NE)POHODA DĚTÍ

Beseda o digitálním wellbeingu a o vlivu technologií na naše psychické zdraví

Délka: 60 min.

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: digitální wellbeing, rizikové chování, závislosti, internet, mobily, technologie, čas na sítích, rizika, duševní zdraví, psychika, digitální detox, kde hledat pomoc

Popis:

Pomocí brainstormingu se na úvod zamyslíme, na čem mohou být lidé závislí. Potom si ukážeme, že vnímání vhodné míry času, který trávíme s mobilem, je individuální. Vyplníme si také mezinárodně uznávaný dotazník, který určí, jestli konzumujeme technologie zdravě nebo rizikově. Seznámíme se se znaky závislostního chování. Zjistíme, jak a proč vznikají závislosti a jaké digitální činnosti nejčastěji vedou k rizikovému užívání. Dozvíme se, jaký je u nás výskyt rizikového užívání technologií a kdo může člověku pomoci, pokud se ho tento problém týká. Vymyslíme, jaké dopady má nadměrné užívání internetu. Sestavíme si vlastní osobní plán na digitální detox.

KYBERŠIKANA

Program vhodný jako prevence patologických jevů v online prostředí

Délka: 90 min.

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: šikana, kyberprostor, online bezpečí, sociálně patologické jevy, prevence, mezilidské vztahy, tolerance, empatie, právo, pomoc při šikaně

Popis:

Účastníci se prostřednictvím videa seznámí s příběhem vrstevníka šikanovaného na internetu. Následuje reflexe chování jednotlivých postav. Při skupinové práci pak děti najdou podobnosti a odlišnosti kyberšikany a klasické šikany. Při čtení krátkých textů pak na konkrétních příkladech poznají jednotlivé formy kyberšikany. Sami vymyslí, proč k ní dochází. V různé diskuzi dají dohromady tipy, jak se zachovat, jsou-li svědky nebo obětí kyberšikany. Dozví se také, jak jí předcházet. Pomocí hry interaktivní hry se vžijí do role oběti. Součástí programu je také anonymní dotazník (možno vyplnit doma), který lze po dohodě poskytnout škole. Žáci si odnesou letáček s kontakty na pomoc pro případ kyberšikany.

FAKENEWS, DEZINFORMACE, HOAXY A KONSPIRAČNÍ TEORIE

Komplexní program přibližující fenomén nepravdivých zpráv a jejich roli v dnešním světě

Délka: 120 min. (po domluvě i kratší)

Doporučeno pro: 8. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: fakenews, dezinformace, hoaxy, konspirační teorie, deepfake, média, manipulace, hybridní válka, ověřování informací, dezinformační scéna v ČR, svoboda slova

Popis:

Účastníci se naučí rozlišovat fakenews, dezinformace, hoaxy a konspirační teorie. Prostřednictvím novinových článků se seznámí s nejrozšířenějšími dezinformacemi z poslední doby a uvidí příklady mediální manipulace prostřednictvím fotek a videí. Zhlédnou krátké video, na základě kterého budeme diskutovat o opadech dezinformací na společnost. Zahrají si online hru, při které se sami stanou dezinformátory, aby pochopily, jak a proč se fakenews šíří. Získají přehled o technikách a nástrojích, které umožňují odhalit falešné zprávy. Vyzkouší si, jak lze na internetu ověřit pravost zprávy a jak komunikovat s lidmi, kteří věří fakenews. Poznají nejbizarnější konspirační teorie a falešné zprávy a získají přehled o historických dezinformacích z 19. a 20. století.

PROČ A JAK TIKÁ TIKTOK

Lekce podle metodiky JSNS.cz přibližující rizika populární sociální sítě

Délka: 60 min.

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: TikTok, sociální sítě, digitální stopa, nebezpečná videa, nebezpečné challenge, soukromí, osobní údaje, ochrana dat, totalitní režim, bezpečnostní rizika

Popis:

Na začátku lekce proběhne mapování vztahu účastníků k sociální síti TikTok. Následuje krátké video, které představí rizika spojená s jejím užíváním. Zaměří se především na bezpečnostní a psychologické dopady této čínské aplikace. Po zhlédnutí videa proběhne reflexe jeho obsahu, při které účastníci kriticky zhodnotí jeho obsah, s cílem vyvolat diskuzi. Na závěr žáci identifikují emoce, které v nich vyvolává sledování videí na TikToku a sami si vytvoří plán pro případ, kdy se cítí být zahlceni příspěvky ze sociálních sítí. V závislosti na věku účastníků a časových možnostech může být součástí lekce i práce s autentickými novinovými články, které popisují nebezpečné výzvy (challenge) a bezpečnostní rizika TikToku.

JAK NÁS KLAME YOUTUBE

Lekce podle metodiky Městské knihovny Litvínov ukazuje, jak s diváky manipulují videa na YouTube.

Délka: 90 min.

Doporučeno pro: 5. – 7. třída ZŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: youtubeři, sociální sítě, manipulace, rizika, kritické myšlení, monetizace videí na YouTube, racionální využívání médií, ověřování informací, realita versus video, ověřitelnost informací

Popis:

V rámci aktivizace účastníci vyjádří svůj vztah k jednotlivým sociálním sítím a množství času, které na nich tráví. Poté se stručně seznámí s historií YouTube. Hlavní pozornost je věnována českému youtubovému kanálu TVTwixx (přes 800 tis. sledujících), který se zaměřuje na různá „šokující“ odhalení. Na příkladu 5 videí si ukážeme, jaké podvody, nesmysly a manipulativní techniky autoři používají, aby si zajistili sledovanost. Po zhlédnutí každého videa následuje reflexe, při které s žáky budeme debatovat o jeho obsahu a prostřednictvím diskuze je přimějeme vnímat video kritickým pohledem. Na závěr proběhne také ukázka kvalitních youtubových kanálů, které natáčejí jejich vrstevníci. Součástí je také beseda na téma, koho a proč sledují děti na YouTube.

ROLE MÉDIÍ V SOUČASNOSTI

Čtenářská lekce s aktuálním textem využívající metodu Čtením a psaním ke kritickému myšlení.

Délka: 60 min.

Doporučeno pro: 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: práce s textem, média, čtenářské strategie, interpretace textu, efektivní čtení, analýza textu, identifikace hlavních myšlenek, chování v mediálním světě

Popis:

Základem lekce je práce s textem populárního amerického historika Timothy Snydera (Yaleova univerzita) z knihy Tyranie – 20 lekcí z 20. století. Jeho úvaha se zaměřuje na roli médií v moderním světě a na jejich vliv na společnost a jednotlivce. Lekce je zpracována podle metodiky Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Studenti se nejprve seznámí s jednou ze základních čtenářských strategií, metodou párového čtení. Poté si ji vyzkouší na textu (rozsah 1 str. A4) s cílem získat z něj hlavní myšlenky a efektivně je shrnout vlastními slovy. Součástí je také rozbor prostředků, kterými autor v textu podporuje své myšlenky. Na základě textu a vlastních zkušeností poté účastníci vymyslí obecně platná doporučení pro práci s informacemi v 21. století. Na závěr proběhne jako reflexe krátká debata nad klady a zápory „informační“ doby.

JAK FUNGUJÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Cílem lekce je ukázat principy, kvůli kterým tráví uživatelé na sociálních sítích hodiny svého času. Zaměřuje se také na vliv sítí na vnímání světa a sebe samotného.

Délka: 60 min.

Doporučeno pro: 6. - 9. ročník ZŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: Facebook, YouTube, Instagram, TikTok, myšlenkové pasti, psychologické mechanismy, rizikové chování, závislosti, wellbeing, sociální odměňování, kontextová reklama, algoritmy

Popis:

Na úvod proběhne reflexe toho, jaké sociální sítě a jak často a proč děti využívají. Při skupinové práci zkusí vymyslet vlastní sociální síť a prostřednictvím svých zkušeností tak odhalí mechanismy, které je nutí trávit na nich svůj čas. Zjistí, k čemu je naše pozornost využívána a jak se tomu bránit. Na základě příběhů se také seznámí s tzv. myšlenkovými pastmi, které jim v souvislosti s používáním internetu mohou způsobovat negativní psychické stavy. Na závěr sami navrhnou, jak lze efektivně využívat mobilní telefony ve svůj prospěch.

ŽIDÉ V BEROUNĚ

Komentovaná vycházka centrem města po stopách berounských obětí holocaustu

Délka: 90 min.

Doporučeno pro: 8. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Husovo náměstí, Beroun (sraz u radnice)

Klíčová slova: antisemitismus, pogromy, diskriminace, holocaust, totalita, Berounsko, druhá světová válka, koncentrační tábory, regionální dějiny, Stolpersteiny (Kameny zmizelých)

Popis:

Nejprve si s žáky přiblížíme, jaké židovské památky se nacházejí v Berouně. Prostřednictvím pracovního listu si stručně připomeneme kořeny antisemitismu. Na základě dobového dokumentu si ukážeme, jak se projevoval v 19. století a na počátku 20. stol. v Berouně. Poté se žáci zážitkovou metodou seznámí s postupným omezováním lidských práv Židů v letech 1939–1945. Pomocí textů a fotografií se dále budeme věnovat jednotlivým konkrétním obětem z řad místních Židů, které si připomeneme při procházce po tzv. Stolpersteinech (Kamenech zmizelých) na berounském náměstí a v jeho okolí.

KOMENSKÉHO ORBIS PICTUS

Beseda přibližující život J. A. Komenského a jeho unikátní jazykovou učebnici s rysy encyklopedie, která za 360 let své existence vyšla ve světě ve více než 250 vydáních.

Délka: 60 minut

Doporučeno pro: 5. – 7. třída ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií

Místo konání: Městská knihovna Beroun nebo na škole (po dohodě)

Klíčová slova: Jan Amos Komenský, Orbis pictus, 17. století, latina, angličtina, čeština, popis předmětů a jevů, archaismy, slovní zásoba, slova přejatá z latiny, tvůrčí psaní, vyjadřovací schopnosti

Popis:

Žáci se prostřednictvím krátkého atraktivního videa seznámí se zajímavostmi ze života J. A. Komenského a s posledním vydáním trojjazyčné publikace Orbis pictus, která propojuje edukační texty s obrázky a její poslední vydání vyšlo v Berouně. V krátkých textech najdou obsahové a jazykové odlišnosti od současnosti a převedou je do aktuální češtiny. Vyzkouší si propojování textu s obrázky a obrázků s textem. Sami napíší a nakreslí obdobné heslo s moderní tematikou. Při hledání podobných slov v latině a angličtině si uvědomí univerzální význam latiny a slova z ní přejatá do evropských jazyků. Naučí se z kontextu a pomocí obrázků odhadovat význam málo používaných slov či archaismů z české slovní zásoby. Při diskuzi navrhnout soubor pojmů, které by vystihovaly současný svět.

FANTASY LITERATURA

Beseda sloužící jako úvod do světa fantasy literatury

Délka: 60 minut

Doporučeno pro: 8. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun

Klíčová slova: teorie žánru, historie, magie, podžánry, J. R. R. Tolkien, tipy na četbu, práce s textem

Popis:

Žáci se seznámí s oblíbeným žánrem, který je díky svému prolínání se se světem filmu a počítačových her ideální pro získání a rozvoj vztahu ke čtenářství. Krátce si přiblížíme jeho znaky, počátky a vývoj. Ukážeme si jednotlivé podžánry a jejich odlišnosti. Představíme dílo J. R. R. Tolkiena a jeho význam pro fantasy literaturu. Součástí programu je také práce s textovými ukázkami a doporučení na méně známá díla, která odpovídají věku účastníků.

JAPONSKÝ KOMIKS - MANGA

Beseda sloužící jako úvod do světa mangy, japonského komiksu

Délka: 60 minut

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun

Klíčová slova: komiks, manga, žánr, znaky, autoři, grafický román, anime, japonské umění, historie

Popis:

Komiksy jsou mezi mladými čtenáři pro svoji přístupnost nejoblíbenější formou literatury. Japonské komiksy manga pak v rámci tohoto žánru patří k těm nejpopulárnějším, a mají proto velký potenciál přivést děti ke čtení. Při besedě se žáci seznámí se znaky a historií tohoto žánru. Při práci s ukázkami mangy si vysvětlíme, jak k textům přistupovat a co si z nich vzít. Součástí besedy jsou také věkově přiměřené čtenářské tipy.

STOPY DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY V BEROUNĚ

Komentovaná vycházka

Délka: 120 min.

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: centrum Berouna

Klíčová slova: odboj na Berounsku, každodenní život města za Protektorátu, Židé, nálet na Beroun, berounské školy za války, poválečné násilí na Němcích

Popis:

Zavedeme vás na místa spojená s druhou světovou válkou – účastníci se seznámí s místním odbojem, každodenním životem za Protektorátu, osudem berounských Židů, nálety na Beroun, průběhem posledních dnů války a poválečným odsunem Němců. Zastavíme se u budov či pamětních desek spojených s válkou a prohlédneme si dobové fotografie. Trasa: začátek u Městské knihovny Beroun – náměstí – Závodí – vlakové nádraží – Obchodní akademie, délka cca 2,5 km, časová náročnost cca 120 minut. Trasu lze po dohodě upravit a věnovat se pouze některým tématům.

KNİHOVNICKÝ KVÍZ SPECIÁL - DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Oblíbený soutěžní formát, při kterém si účastníci mohou porovnat své znalosti druhé světové války. Týmy po 2 – 5 lidech budou odpovídat na textové, obrazové a jiné otázky.

Délka: 120 min.

Doporučeno pro: 6. – 9. třída ZŠ, 1. – 4. ročník SŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun

Popis:

Vybírat můžete mezi 2 variantami:

- *základní - 40 otázek - odhadovaná délka 45 minut*
- *rozšířená - 60 otázek - odhadovaná délka 90 minut (s přestávkou)*

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA V PŘÍBĚHU

Literární beseda

Délka: 45 min.

Doporučeno pro: 6. – 7. třída ZŠ

Místo konání: Městská knihovna Beroun

Klíčová slova: druhá světová válka, koncentrační tábory, holocaust, doporučená četba

Popis:

Při besedě budeme v úvodu zážitkově pracovat s obrázky a artefakty (cílem je rozeznání a porozumění symbolům jako: židovská hvězda, německý hákový kříž, tvrdý chléb, vězeňský oděv, uniforma, drát, atd.). Stručně se formou rozhovoru zmíníme o historii 2. světové války. Zabývat se budeme především knihou Chlapec v pruhovaném pyžamu od Johna Boyna, ze které budeme číst ukázky (knihla byla také zfilmována). V závěru si představíme nabídku ostatní válečné literatury pro děti (knihy: Loutkář z Krakova, Spočítej hvězdy, Vzkaz v láhvi, Transport, Jak Hitler ukradl růžového králíčka).